

Liszt Ferenc levelei a Zeneakadémia megalapításáról

„Valóban megengedhetik nekem, hogy a magyar nyelvben való sajnálatos járatlan-ságom mellett, születésemtől halálomig, szívben és gondolkozásban magyar maradjak és ennél fogva a magyar zene kultúráját komoly szándékkal serkenteni akarjam“ — írta Weimarból 1873 május 7-én Liszt Ferenc Augusz Antal báróhoz, akihez régebbi kapcsolatok fűzték. Augusz báró, a magyar zenének ez a hathatós protektora, már 1868-ban azok csoportjához tartozott, akik nem akarták, hogy a magyar koronázási ünnepségre udvari szándék szerint Bécsből hozzák le a császári zenekart és az osztrák szertartások egyházi zenéjét adják elő a magyar alkotmányosság korszakos eseményénél. Augusz báró is azokhoz csatlakozott, akik sürgették, hogy magyar zenekar magyar koronázási misét adjon elő, amelyet erre az alkalomra írjanak és amikor e kérelembe legfelsőbb helyen beleegyeztek, Augusz Antal báró volt az, aki a herceg-prímás megbízásából levelet írt Liszt Ferenchez Rómába, akit fölkért, hogy írja meg a magyar koronázási misét.

Liszt Ferenc kapcsolata a magyar zene ügyéhez ezzel a megbízatással mintha még szorosabbra vált volna. Egy évvel a magyar koronázás szertartása után id. Andrássy Gyula gróf közbenjárására I. Ferenc József Liszt Ferencnek évi 4000 forint tisztletdíjat adományozott. Ennek fejében azonban a magyar király kikötötte, hogy Liszt Ferenc minden évben néhány hónapig Budapesten tartózkodjék zenei ügyeink miatt. Liszt e kikötésnek készséggel tett eleget, annál is inkább, mert a magyar nemzet soha egyetlen alkalmat nem mulasztott el, hogy nagy fiat méltóan ünnepelje. Liszt Ferenc művészi működésének félszázados jubileumát is 1873-ban pazar pompával ülték meg Pesten. Ebben az esztendőben az illetékesek már nagyban tárgyalták a magyar Zeneakadémia alapításának kérdését. Sőt, ekkor

már beható tanácskozások folytak a Zeneakadémia megszervezéséről is és ezek eredményéről, úgy látszik, Augusz Antal báró értesítette Liszt Ferencet, aki fentidézett weimári levelében — Augusznak írt válaszában — reflektál a Zeneakadémia megalapítását előkészítő bizottság különböző határozataira. Azt írja ugyanis e levelében Augusznak, hogy a tanácskozás eredményei „megnyugtatták“ és különösen megörvendeztette Haynald érsek javaslata, hogy az egyházi zenének külön osztály állíttassék. A konzervatóriumoknak általában ugyanis hibájuk, hogy nincs ilyen osztályuk, írja Liszt Ferenc. „Möge nun Ungarn mit besse-rem Beispiel vorgehen, ich bin bereit diemsem beizustehen“ — írja e levelében, amely teljes egészében német szövegű. Örömmel veszi tudomásul — folytatja — Simonffy Kálmán 20 aranyos pályadíját, amellyel jelenkint a legjobb magyar szerzőt fogják jutalmazni: „Somit erhielt das nationale Fundament der Musikakademie die richtige Betonung.“ Végül azt sürgeti az eljövendő Zeneakadémia szellemi vezére, hogy a magyar népdal kultuszára és fejlesztésére is kell külön osztályt szervezni.

Általában rendkívül érdekes dokumentumokkal szolgálnak Liszt Ferenc megőrzött levelei. Jellemző fényt vetnek rá, úgy az emberre, mint a művészre és végül, nem utolsó sorban, a kiváló és fölényes szervező talentumra. A Magyar Nemzeti Múzeum zene-tára Liszt Ferenc 103 levelét őrzi, de a Zeneakadémia és az Ernst-múzeum is tartogat ereikjéi között Liszt-leveleket. Itt most leginkább csak azokra a Liszt-levelekre fogunk utalni, amelyek a most jubiláló Zeneakadémiára vonatkoznak.

A Nemzeti Múzeumban lévő egyik Liszt-levelben a mester 1875 október 14-én a Róma melletti Villa d'Este-ből üdvözli Erkel Ferencet, mint a Zeneakadémia igazgatóját. „Amit nekem kell a munkából vállalnom, — írja németül Liszt — az nem fog elmaradni és az önnel való legjobb egyetértés alapján fog végbemenni.“

Már előzően érdeklődött Liszt Ferenc id.

Ábrányi Kornélnál, Rómából írt, 1875 szeptember 21-én keltezett levelében, hogy Erkel és Volkmann mikor kezdik meg óráikat a Zeneakadémián. A „wacker ausharrenden Sekretär“-nek szól ez a levél, id. Ábrányi Kornél ugyanis, amint tudjuk, a Zeneakadémia főtítkára volt. Id. Ábrányi Kornéllal Liszt Ferenc általában sűrű levelezésben állt. Hol német, hol francia nyelvű levélben értekezik vele a közös érdeklődés tárgyáról, a zenéről; a Nemzeti Múzeum 103 Liszt-levele közül 16 darab szól id. Ábrányi Kornélhoz. Hadd közöljük itt teljes egészében és magyar fordításban azt a részletet és értékes német levelet, amelyet a nagy, világjáró mester 1877 július 28-án írt Weimarból a magyar Zeneakadémia főtítkárának. Megláthatjuk belőle, hogy két évvel a magyar zene legfőbb kultúrintézetének megalapítása után is, még mennyi szervezői gonddal és alapvető rendelkezésekkel akarja Liszt Ferenc fellendíteni ezt a gondjaira bízott főiskolát. Ezt a levelet Liszt Ferenc valószínűleg egy íródijának diktálta, ő maga csak jellegzetes, nagybetűs és a végén lekanyarított aláírásával látta el. A levél kvartalakú, nagy formátumú levélpapírra van írva. Az íródíak a levél írásánál vörös tintát használt, valószínűen azért, mert Liszt Ferenc későbbi éveiben már meglehetősen rosszul látott és a vöröstitintás írást jobban el tudta olvasni. Ezt a rendkívül érdekes Liszt-levelt Isoz Kálmán dr. főkönyvtárnok, a Nemzeti Múzeum zencosztályának kiváló vezetője jóvoltából alkalmunk volt magyarra fordítani az eredeti kéziratból. A levél így hangzik:

Weimar, 77. július 28.

Tisztelt barátom!

Kedves zeneakadémiai főtítkár úr! (Gené-ral Sekretär der Zene Akadémia.)

Őszinte köszönetem tartalmas írásáért és pontról pontra íme itt a sürgős válasz.

I. A 77-iki évfolyam bevégzése a vizsgahangversenyekkel nagyon kielégítő volt. (A 25-től 28-ig megtartott vizsgálatokkal s a „Magyar Hangversennyel“ június 30-án.)